

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А
ЦЕНТЪР ЗА МАГИСТЪРСКО ОБУЧЕНИЕ
КАТЕДРА „ИНДУСТРИАЛЕН БИЗНЕС“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “КОРПОРАТИВЕН КОНТРОЛИНГ”;

ЗА СПЕЦ: „Корпоративен бизнес и управление“; ОКС „магистър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 за ДНДО ;

СЕМЕСТЪР: 10 за СС и СНУ, 11 за ДНДО;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 7

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	180	-

Изготвили програмата:

1. ....
(доц.д-р Й. Иванов)

2. ....
(доц.д-р И.Петров)

Ръководител катедра: .....
„Индустиален бизнес“ (доц.д-р Ил.Минков)

I. АНОТАЦИЯ

В дисциплината се разглеждат теоретико-методическите и практико-приложни въпроси на контролинга в корпорациите.

С изучаването на дисциплината студентите придобиват знания за същността, ролята, задачите, функциите, видовете контролинг, връзките между вътрешно (управленско и външно (финансово) счетоводство, системите за отчетност, системите и подсистемите на контролинга за пресмятане на присъщите приходи, разходи и финансов резултат, етапите на изграждане и функциониране на системата на контролинга в предприятието и др.

Завършилите този курс трябва да имат умения и компетентности да организират разработването и внедряването на системата на контролинга в стопанските организации и управляват фирмената дейност чрез използване на контролинговата концепция. Те трябва да осъществяват методически, организационни, координационни и консултативни функции и задачи, свързани с планирането, отчитането, анализа и контрола, както и регулирането на стопанската дейност. Те трябва да владеят методите на управленското счетоводство, да могат да ръководят и направляват разработването на стратегическите и тактически планове и бюджети на “центровете на отговорност” и на корпорацията като цяло и да анализират и контролират тяхното изпълнение, да калкулират разходите, да пресмятат присъщите приходи, присъщите разходи и на присъщия резултат, на дохода за покритие, като прилагат системите за пресмятане с пълни разходи и със частични разходи, да правят ценообразуване при разработване на нови проекти и нови полета на бизнеса, както и оперативно при промяна на пазарната конюнктура, гъвкаво да нагаждат бизнеса към промените в заобикалящата среда, да консултират ръководството при определяне на целевите показатели и оперативното регулиране на дейността.

Завършилите този курс трябва да могат творчески да усвояват и прилагат в своята дейност на световното знание в тази област, да повишават своите специални знания, да усъвършенстват стила си на поведение и уменията за работа в екип, да развиват и внедряват новата фирмена философия и корпоративна култура.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. КОНТРОЛИНГЪТ КАТО УПРАВЛЕНСКА СИСТЕМА		3	2	
1.1.	Обща характеристика на бизнес средата.			
1.2.	Цели на организацията			
1.3.	Контролингът – система за целево – адаптирано управление			
1.4.	Контролингът като система от управленски функции			
1.5.	Място на контролинга в управленския цикъл			
1.6.	Видове контролинг			
1.7.	Основния понятия на контролинговата система – приходи, разходи, резултат, разходни центрове			

ТЕМА 2. ПРОЦЕС И ОРГАНИЗАЦИЯ НА КОНТРОЛИНГА		3	2	
2.1.	Инструментариум на контролинга			
2.2.	Моделирание на целевата функция на предприятието			
2.3.	Модел „Разходи-обем-печалба“			
2.4.	Модел на „Дюпон“			
2.5.	Модел на „Икономическата добавена стойност“			
2.6.	Балансиране система от показатели			
2.7.	Информационен процес и информационно осигуряване			
ТЕМА 3. СИСТЕМИ ЗА КАЛКУЛИРАНЕ В КОНТРОЛИНГА		3	4	
3.1.	Същност на калкулирането.			
3.2.	Системи за калкулиране основани на преките разходи.			
3.3.	Системи за калкулиране основани на общите разходи.			
3.4.	Интегриране на непреките разходи при калкулиране			
3.5.	Калкулиране на база дейности.			
ТЕМА 4. БЮДЖЕТИРАНЕ В КОНТРОЛИНГА		4	4	
4.1.	Същност на бюджетното планиране			
4.2.	Технология на разработване на изходните и обобщаващите планови документи			
4.3.	Бюджет на производството			
4.4.	Бюджет на запасите			
4.5.	Бюджет на производствените разходи			
4.6.	Бюджет на разходите за организация и управление			
4.7.	Бюджет на инвестициите			
4.8.	Прогнозен Баланс и Отчет за приходите и разходите			
ТЕМА 5. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ		3	3	
5.1.	Характеристика на анализа на зависимостта между разходи, обем и приходи			
5.2.	Анализ на зависимостта „Разходи – Обем – Приходи“.			
5.3.	Анализ на зависимостта „Обем – Печалба“.			
ТЕМА 6. УПРАВЛЕНСКИ РЕШЕНИЯ ВЪЗ ОСНОВА НА „СЪОТВЕТСТВАЩИ“ И „НЕСЪОТВЕТСТВАЩИ“ РАЗХОДИ		2	3	
6.1.	„Съответстващи“ и „Несъответстващи“ разходи.			
6.2.	Отстраними и неотстраними разходи.			
6.3.	Идентифициране на видовете разходи при обосновка на управленски решения.			
ТЕМА 7. РЕШЕНИЯ ЗА ПРОИЗВОДСТВО ИЛИ ЗАКУПУВАНЕ НА КОМПОНЕНТ.		3	2	
7.1.	Решения за аутсорсинг на дейности.			
7.2.	Анализ на разходите и преразглеждане.			
7.3.	Възможности за снижаване на разходите.			
7.4.	Техника за сравняване на алтернативи.			
ТЕМА 8. РЕШЕНИЯ ЗА ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ ПРОИЗВОДСТВОТО НА ПРОДУКТИ ИЛИ СПИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИ		2	2	
8.1.	Анализ на разходите по носител.			
8.2.	Анализ на разходите по място на възникване.			
8.3.	Обосновка на решения за спиране не на производство.			
8.4.	Обосновка на решение за спиране на дейност.			
ТЕМА 9. РАЗРАБОТВАНЕ НА ОПТИМИЗАЦИОННИ РЕШЕНИЯ		3	2	
9.1.	Обосновка на план за дейността при ограниченост на ресурсите.			

9.2.	Оптимизационни планове при недостиг на един вид ресурс.			
9.3.	Оптимизационни решения при повече ограничения.			
ТЕМА 10. КОМПЮТЪРНА ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯ В КОНТРОЛИНГА		4	6	
10.1.	Възможности на електронните таблици при решаване на задачите на контролига.			
10.2.	Моделиране на контролинговите функции чрез софтуер.			
10.3.	Анализ на данните с помощта на електронни таблици.			
10.4.	Обработка на статистическа и финансова информация.			
		Общо	30	30

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой в сем.	ИАЗ ч.
1.	Текущ контрол		
1.1.	Тест	2	60
1.2.	Курсов проект	1	60
1.3.	Общо за семестриален контрол:		
		Общо за :	3
			120
2.	Последващ контрол		
2.1.	Изпит	1	60
		Общо за сесияен контрол:	1
			60
		Общо за всички форми на контрол:	4
			180

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Симеонов, О., Контролинг: основи на контролига, оперативен контролинг, Тракия –М, С., 2004 г.,
2. Каменов, К., А.Асенов, Бизнес-Контролинг, НБУ, С., 2008 г.
3. Ненов, Т., Контролинг, „Наука и икономика“, Варна, 2008 г.
4. Трифонов, Т., Стратегическо счетоводно бюджетиране, Тракия –М, С., 2004 г.
5. Йонкова, Б., Управленско счетоводство, Ромина, С., 2006 г.
6. Трифонов, Т., Системи и методи за анализ на разходите и калкулиране на себестойността, Тракия –М, С., 2003 г.
7. Костова, Н., Финансово счетоводен анализ, Актив –К, В., 2010 г.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Хан, Д., Планирование и контрол: концепция контролинга, М., Финансы и статистика, 1997.
2. Merchant K., W. Wan der Stede, management Control Systems, Prentice Hall, 2012.